

TUTKIMUSRAPORTTI

URJALA
Neittenlinna

Kaapelilinjan koekaivaus rautakautisen röykkiöalueen ympäristössä
6.8.2015

AKDG 4266: 2

MUSEOVIRASTO

KULTTUURIYMPÄRISTÖN HOITO | ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

KOEKAIVAUSRYHMÄ

SIMO VANHATALO

Tiivistelmä

Museoviraston koekaivausryhmä tutki 16.4.2015 Urjalan Laukeelan kylän Neittenlinnan tilalle suunnitellun sähkö- ja valvontakameran kaapelilinjan. Pirkanmaan maakuntamuseo edellytti arkeologisia tutkimuksia suunnitellulla rakennuspaikalla, koska lähistöllä sijaitsee Neittenlinnan rautakautinen röykkiöalue. Ojasta ei löytynyt mitään merkkejä esihistoriallisesta ihmistoiminnasta eikä yhtään löytöä tullut. Turpeen alla oleva maaperä oli pulverimaista mullan sekaista hiekkaa. Maaperähavaintojen mukaan alue on joskus kaskettu ja käytetty viljelyyn sekä ehkä myös laidunmaana.

Sisällysluettelo

Kansilehti	
Tiivistelmä	
Sisällysluettelo	1
Arkisto- ja rekisteritiedot	2
Sijaintikartat	3–4
Yleiskartta	5
1. JOHDANTO	6
2. KOHTEEN SIJAINTI JA KUVAUS	6
3. TUTKIMUSMENETELMÄT JA HAVAINNOT	6
4. YHTEENVETO	7
Digikuvaluettelo	8
Kuvataulut	9–10

Kansilehden kuva:

AKDG 4266:2 Kaapelilinjan pohjoisosa, taustalla konehalli. Inga Nieminen kaivaa ojaa ja Jan-Erik Nyman mittaa dgps-laitteella, kuvattu pohjoisluoteesta.

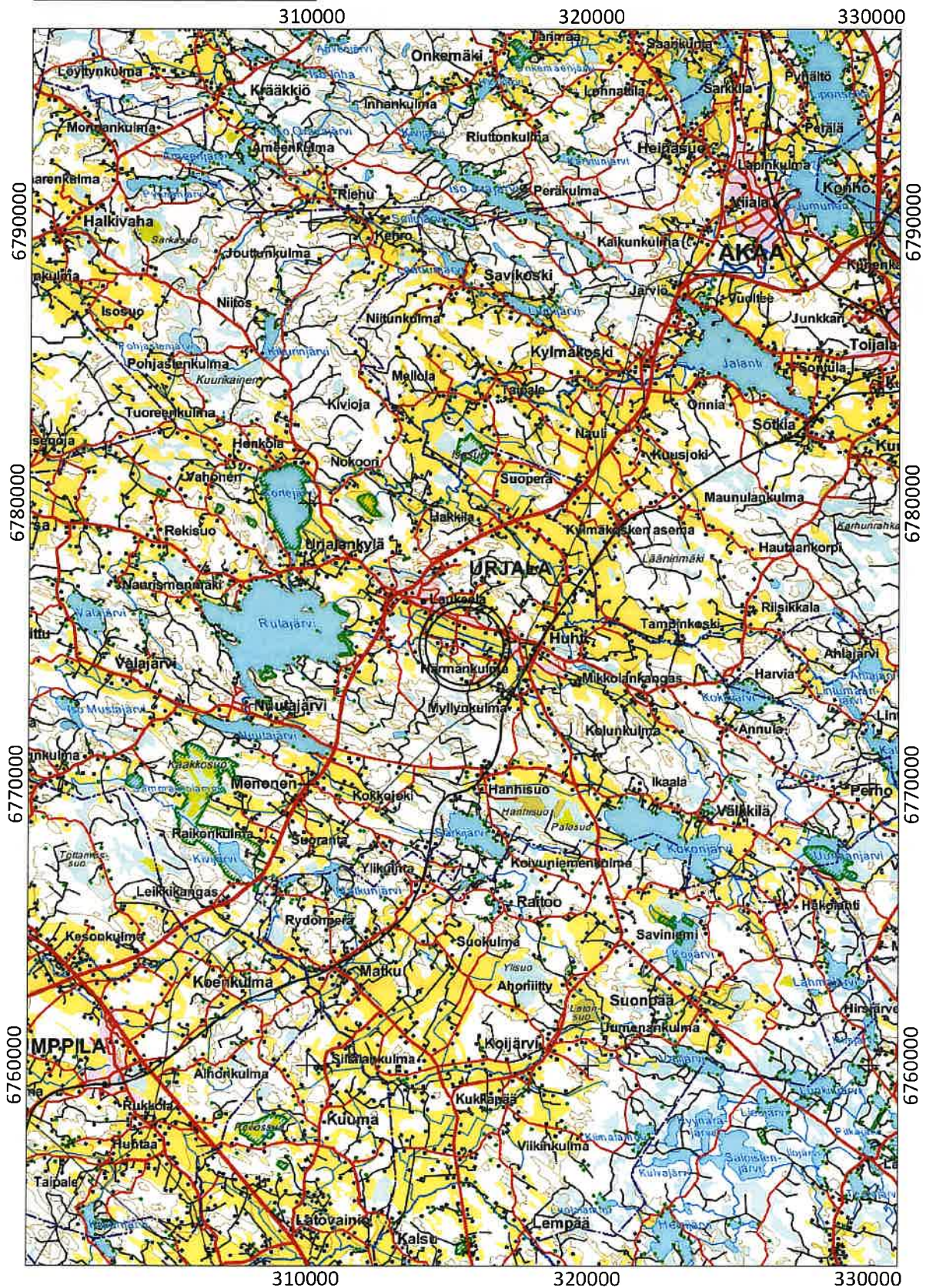
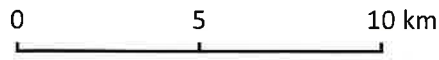
Arkisto- ja rekisteritiedot

Kohteen nimi:	Urjala Neittenlinna (aik. Urjala Laukeela Salmi/Salmen kylä Tarhamäki)
Muinaisjäännöslaji:	rautakautinen röykkiöalue (mj.rek. rautakautinen hautapaikka)
Muinaisjäännösrekisterin no:	887010018
Inventointinumero:	0007 (v. 2008), 18/1 (v. 1983), 28 (v. 1954)
Lääni:	Länsi-Suomen lääni
Kunta, kylä:	Urjala, Laukeela/Salmi
Kiinteistötunnus, tilan nimi:	887-421-4-340, Neittenmäki, ja 887-421-4-107, Neittenlinna
Kohteen lähin osoite:	Härmäntie 199–203, 31700 Urjala As
Maanomistaja, osoite:	Marko Järvinen, Härmäntie 203, 31700 Urjala As
Peruskartta:	211404 Urjala
ETRS-TM35-FIN-koordinaatit:	N: 6774865–91 (tutkitun alueen äärikoordinaatit) E: 315505–13 Z: 112,5–115 (N2000)
Tutkimustapa:	Koekaivaus, koeoja (0,3 x 35 m)
Kenttätyöaika:	6.8.2015
Tutkimuksen rahoittaja:	Museovirasto (virkatyö)
Tutkimusala / kaivausala:	150 m ² / 4 m ²
Kenttätyönjohtaja:	Simo Vanhatalo, HuK
Piirtäjä:	Jan-Erik Nyman, FM
Tutkimusavustaja:	Inga Nieminen, HuK
Kaivauslöydöt:	-
Ajoitukset:	-
Aikaisemmat tutkimukset:	1948 Ella Kivikoski kaivaus 1954 Anna-Liisa Hirviluoto inventointi 1983 Lauri Pohjakallio inventointi 2008 Hanna-Leena Salminen inventointi (Urjala. Keskustaaajaman arkeologinen osa-alueinventointi 2008, Pirkanmaan maakuntamuseo kulttuuriympäristöyksikkö) 2012 Vadim Adel Pirkanmaan maakuntamuseo katselmus (4.6.2012, Neittenlinnan tontilla konehallin rakennuspaikalla ja siihen liittyvällä taksatulla alueella).
Lähistön aikaisemmat löydöt:	KM 11741:1–5 rautakautisia hautalöytöjä. Diar. 23.7.1947, KM 11765:1–2 rautakautisia hautalöytöjä. Diar. 18.8.1947, KM 11881:6, 7–31* rautakautisia kaivauslöytöjä hautaröykkiöstä, Ella Kivikosken kaivaus 1948. Diar. 25.6.1948. *mj.rek. :1–31, KM 16689:1–4 rautakautisia löytöjä (Tarhamäki). Diar. 3.8.1965, KM 39257: 1–3 rautakautisia kalmistolöytöjä, Vadim Adelin tarkastuslöytöjä. Diar. 8.11.2012.
Lähistön muinaisjäännökset:	-
Muut tiedot:	Pentti Järvinen 6.8.2015, maanomistajan edustaja, kaapelilinjan ohjeet.
Karttaotteet:	1:200 000, A4, s. 3 1:20 000, A4, s. 4
Kartat:	Yleiskartta 1:500, A3, s. 5
Digikuvat:	AKDG 4266:1–7, luettelo s. 8, 3 kuvataulua, s. 9–11
Tutkimusraportti:	Museoviraston arkisto, Helsinki

URJALA Neittenlinna

Simo Vanhatalo 2015

1:200000

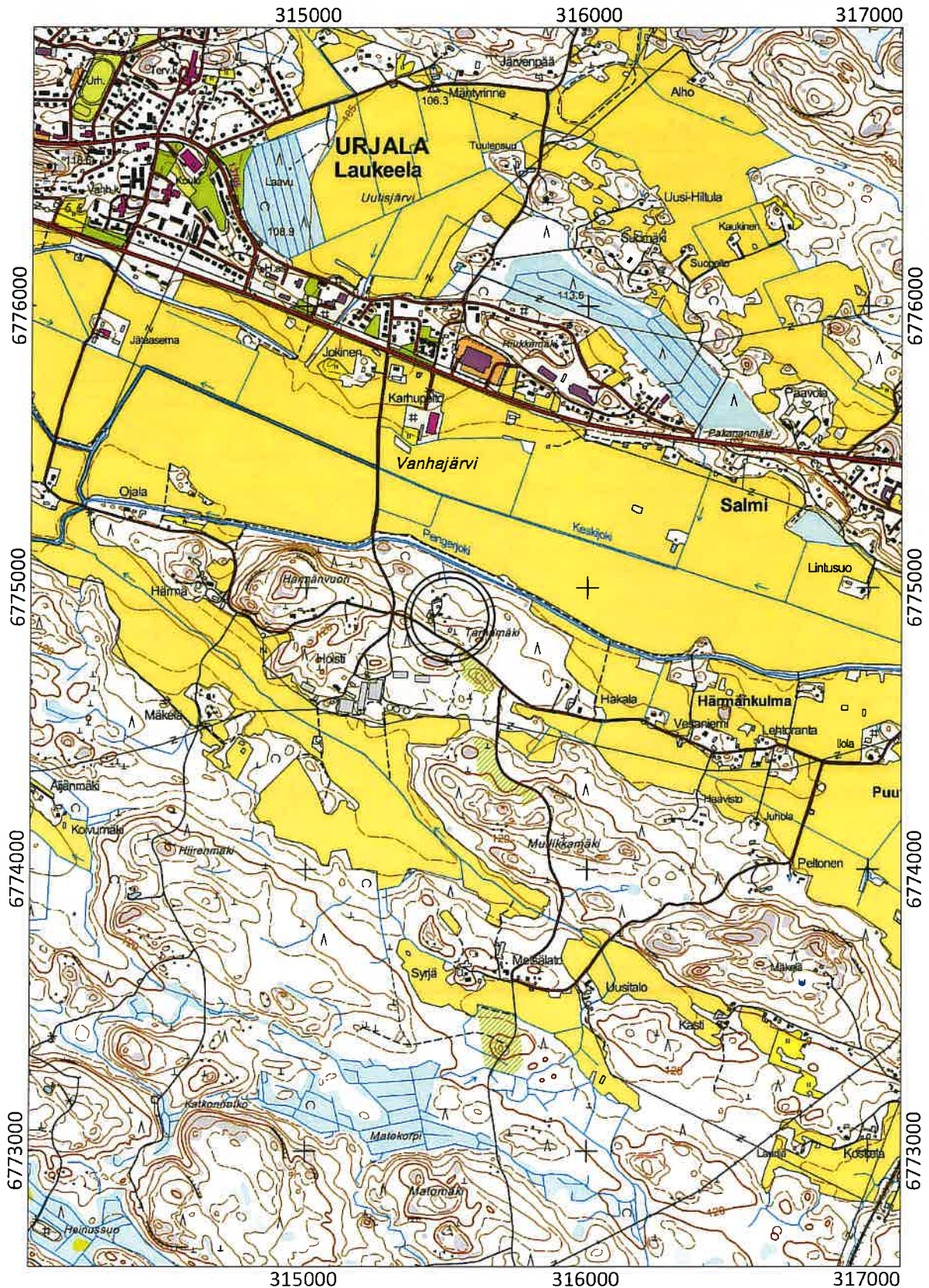
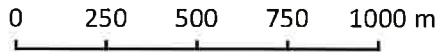
© Maanmittauslaitos 2014

URJALA Neittenlinna

Simo Vanhatalo 2015

N: 6774865-91 E: 315505-13 (ETRS-TM35FIN) Z: 112,5-115 (N2000)

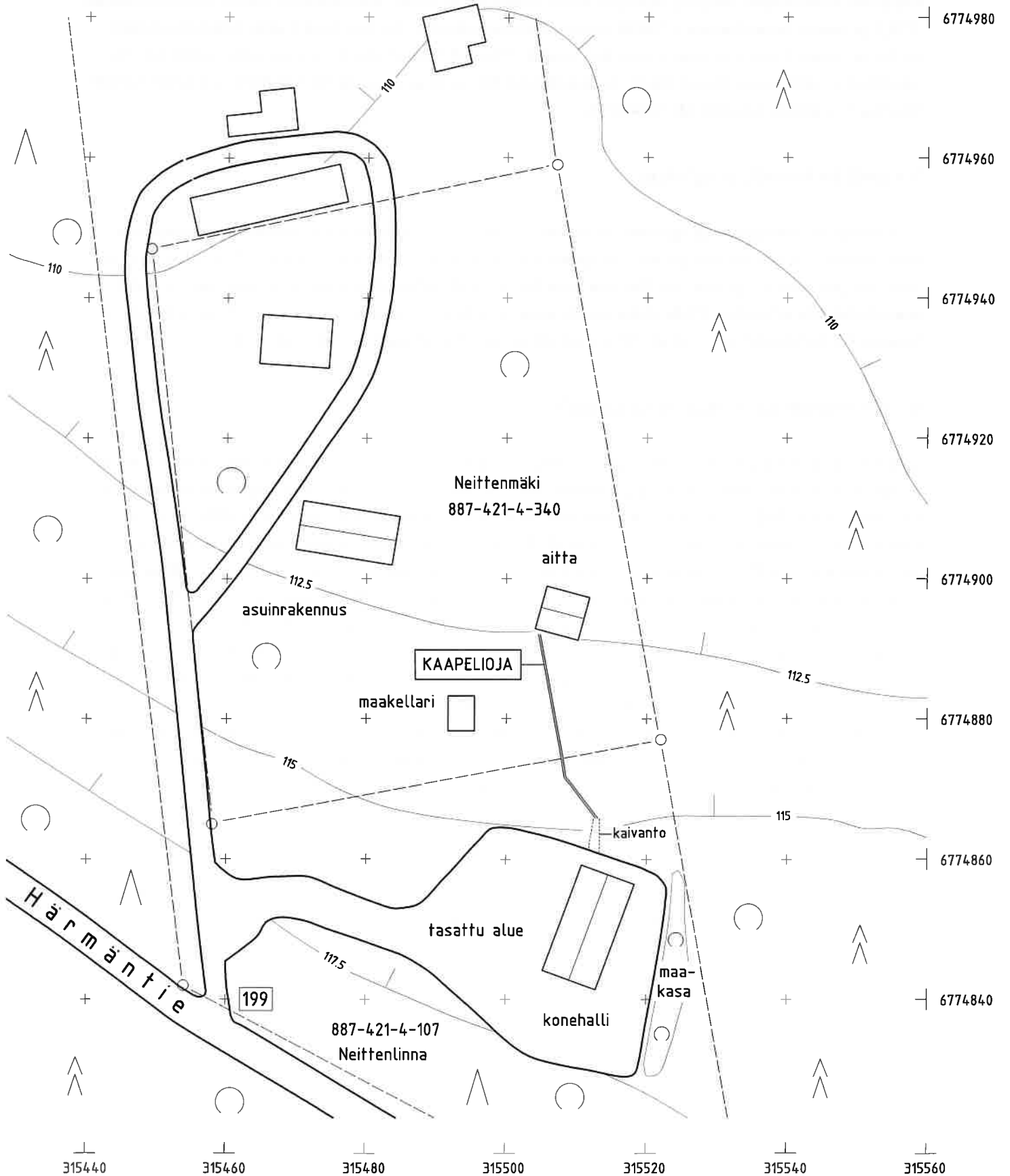
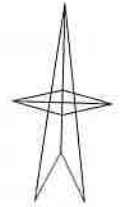
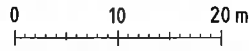
1:20000 211404 Urjala

© Maanmittauslaitos 2014

URJALA Neittenlinna
Simo Vanhatalo 2015
Yleiskartta 1:500

Piirtäjä Simo Vanhatalo
DGPS-mittaukset Jan-Erik Nyman
Karttapohjana on käytetty maastokarttaa

1. JOHDANTO

Museoviraston koekaivausryhmä tutki 16.4.2015 Urjalan Laukeelan kylän Neittenlinnan tilalle suunnitellun sähkö- ja valvontakameran kaapelilinjan. Pirkanmaan maakuntamuseo edellytti arkeologisia tutkimuksia suunnitellulla rakennuspaikalla, koska lähistöllä sijaitsee Neittenlinnan rautakautinen röykkiöalue. Ella Kivikoski kaivoi vuonna 1948 kolme alueen röykkiöistä, joista yhtä pidetään rautakautisena hautana. Siitä löytyi kaarisolki, keihäänkärki, veitsi ja palanutta luuta. Myöhemmin Anna-Liisa Hirviluoto (1954), Lauri Pohjakallio (1983) ja Hanna-Leena Salminen (2008) ovat inventoineet aluetta. Vuonna 2012 Vadim Adel tarkasti Neittenlinnan tontin konehallin rakennuspaikan ja siihen liittyvän tasatun alueen. Aikaisempien arkeologisten tutkimusten perusteella alueen hauta- ja kaskiröykkiöiden tarkkaa lukumäärää ei tiedetä eikä niiden täsmällistä sijaintia ja säilyneisyyttä ole määritetty.

2. KOHTEEN SIJAINTI JA KUVAUS

Suunniteltu sähkökaapelilinja sijaitsee 2,6 kilometriä kaakkoon Urjalan kirkosta, kuivatetun Vanhajärven etelärannalla, Tarhamäen pohjoiseen viettävällä metsärinteellä (ks. yleiskartta ja kuvat 1–4). Alue on omakotitalon pihamaata ja puutarhaa. Neittenlinnan tontin kaakkoisosassa on uusi konehalli ja sen ympärillä laajahko tasattu piha-alue. Näiden rakennushankkeiden takia muinaisjäännösalueesta ilmeisesti osa on tuhoutunut. Aikaisemmin tontti ja sen lähiympäristö on ollut hakamaana ja ehkä myös peltona.

3. TUTKIMUSMENETELMÄT JA HAVAINNOT

Suunniteltu sähkökaapelilinjan pohjoispää sijoittui Neittenmäen tontin piha-alueen itäosassa olevan aitan lounaisnurkalle N 6774891 E 315505 (ks. yleiskartta s. 5). Neittenlinnan tontin puolella kaapeliojan mutka oli kohdassa N 6774870 E 315509 ja kaapeliojan eteläpää kaivannon pohjoispäässä N 6774865 E 315513. Kaapelia varten kaivettiin noin 30 cm leveä ja 20–30 cm syvä koeoja, joka myöhemmin tuli toiminaan lopullisena kaapeliojana. Maanomistajan isä, Pentti Järvinen näytti kaapeliojan paikan ja oli koko tutkimusajan paikalla ohjeistamassa linjan kaivamista. Linjan keskikohdan eteläpuolella koeojaan tuli yksi mutka. Lähempänä konehallin nurkkaa koeoja yhdistyi aikaisemmin kaivettuun salaojajärjestelmän kaivantoon. Linjalla oli muutamia isompia kiviä, jotka voitiin nostaa pois. Kaivetun koeojan pituudeksi tuli noin 35 metriä, salaojajärjestelmän kaivannon kohtaa ei katsottu tarpeelliseksi kaivaa. Kaivausvälineinä käytettiin pintakerroksia kaivettaessa lapioita. Koeojan profiilien ja pohjatason tasaamisessa ja siistimisessä käytettiin lastoja. Koeojan profiilit ja puhtaaseen hiekkaan kaivettu ojan pohja tarkastettiin huolellisesti mahdollisen kalmiston tms. löytämiseksi. Koeoja paikannettiin dgps-laitteella, jonka tarkkuus on alle ± 5 cm. Alueesta laadittiin 1:500 mittakaavainen yleiskartta, jonka pohjana käytettiin maastokarttaa. Tutkimusalueen ympäristöstä otettiin digikuvia ja maisemakuvista koostettiin panoraamakuva.

Koeojasta ei löytynyt mitään merkkejä esihistoriallisesta ihmistoiminnasta eikä yhtään löytöä tullut. Turpeen alla oleva maaperä oli pulverimaista mullan sekaista hiekkaa. Maaperähavaintojen mukaan alue on joskus kaskettu ja käytetty viljelyyn sekä ehkä myös laidunmaana.

4. YHTEENVETO

Suunniteltu kaapelilinja sijoittui rautakautisen röykkiöalueen läheisyyteen. Kaapelilinjalle kaivetusta koeojasta ei tullut yhtään löytöä eikä mitään esihistorialliseen ihmistoimintaan viittaavaa. Maaperä havaintojen perusteella aluetta on kaskettu. Aluetta on 1900-luvulla käytetty laitumena tai hakamaana (Anna-Liisa Hirvuluoto inv. 1954).

Tutkittu koeojaa tullaan käyttämään sellaisenaan lopullisena kaapeliojana, joten sen kohdalla lisätutkimuksiin ei ole tarvetta. Sen sijaan muun lähialueen tarkkuusinventointi ja -kartoitus, aikaisempien tietojen sekä vanhojenkarttojen tutkiminen voisi olla tarpeellista muinaisjäännösalueen rajojen selvittämiseksi.

Helsingissä 30.8.2015

Simo Vanhatalo

DIGIKUVALUETTELO

KUVAN NUMERO

AIHE

Kuvaaja: Simo Vanhatalo

AKDG 4266:

1. Kaapelilinja on suunniteltu aitan lounaisnurkasta taustalla näkyvän konehallin luoteisnurkkaan, kuvattu luoteesta.
2. Kaapelilinjan pohjoisosa, taustalla konehalli. Inga Nieminen kaivaa ojaa ja Jan-Erik Nyman mittaa dgps-laitteella, kuvattu pohjoisluoteesta.
3. Kaapelilinjan ojan pohjois- ja keskiosa, kuvattu pohjoisesta.
4. Kaapelilinjan ojan keskiosa, kuvattu pohjoisesta.
5. Kaapelilinjan pohjoisosa, kuvattu etelästä.
6. Kaapelilinjan eteläosa kulkee aikaisemmin kaivetussa kaivannossa, linjakeppi on koekaivausryhmän kaivaman koeojan eteläpäässä, kuvattu pohjoisesta.
7. Jan-Erik Nyman käyttää dgps-laitetta, oikealla aikaisemmin kaivettu oja, kuvattu etelästä.

AKDG 4266:1

Kaapelilinja on suunniteltu aitan lounaisnurkasta taustalla näkyvän konehallin luoteisnurkkaan, kuvattu luoteesta.

AKDG 4266:2

Kaapelilinjan pohjoisosa, taustalla konehalli. Inga Nieminen kaivaa ojaa ja Jan-Erik Nyman mittaa dgps-laitteella, kuvattu pohjoisluoteesta.

Kuvaaja: Simo Vanhatalo

AKDG 4266:3

Kaapelilinjan ojan pohjois- ja keskiosa, kuvattu pohjoisesta.

AKDG 4266:4

Kaapelilinjan ojan keskiosa, kuvattu pohjoisesta.

Kuvaaja: Simo Vanhatalo

AKDG 4266:4
Kaapelilinjan pohjoisosa, kuvattu etelästä.

AKDG 4266:5
Kaapelilinjan eteläosa kulkee aikaisemmin kaivetussa kaivannossa, linjakeppi on koekaivausryhmän kaiman koeojan eteläpäässä, kuvattu pohjoisesta.

AKDG 4266:6
Jan-Erik Nyman käyttää dgps-laitetta, oikealla aikaisemmin kaivettu oja, kuvattu etelästä.

Kuvaaja: Simo Vanhatalo

